Վուցին գինադադար խնդրել թուրքերից, այլ այդ բանը արել է հրամանատարը իր կողմից, որ կառավարութիւնը հաւանում է նրա խոհեմ այդ գործը և պաշտպանում է հրամանատարի կարծիքները։ Այնուհետև դիպլոմատ ասաց, որ նա չէ կարող ներկայացնել պարլամենտին բանակցութեան պայմանները բուրների հետ, մինչև խաղաղութիւնը չը հաստատուի։

Չը նայելով, որ գերմանական պետական կանցլերը անգամար անբաւականութիւններ է ունենում Պրուսիայի և Գերմանիայի սահմանադրական հիմնարկութիւնների հետ, չը նայելով, որ այդ անբաւականութիւնների պատճառով լուրեր տարածուեցան, իբր թէ կառավարութիւնը կամենում է արձակել ռայխստագը, այնուամենայնիւ պարլամենտի քննութեան կը ներկայացուին կառավարչական օրինագծեր բանուորների ապահովութեան դժբաղդ պատահարների դէմ պարտաւորեցնելու համար։ Միացեալ խորհուրդը մարտի 5-ին քննեց այդ օրինագծերը և վճռեց ներկայացնել ռայխստագին։

Լրագիրները հաղորդում են այն հարցի մանրամասնութիւնները, որ ֆրանսիական պատգամաւորների ժողովի անդամ Կլեմանսօ առաջարկել է կառավարութեան Յունաստանին փող ու զէնքեր ծախելու մասին։ Կլեմանսօ Գամբետտայի քաղաքական հակառակորդ է համարվում, բայց նա չունի երկրորդի ընդունակութիւնները, արժանաւորութիւնը և տաղանդը։ Իր հարցը բացատրելու ժամանակ Կլեմանսօ անկարող եղաւ հեռանալ պարլամենտական սովորութիւններից և պատմեց իր մասնաւոր խօսակցութիւնը պատերազմական մինիստրի հետ, որից երևում է, թէ մինիստրին յայտնի է եղել, որ զէնքը և փողը գնում է Յունաստանի համար։ Պատերազմական մինիստրը ստիպուեցաւ հրապարակօրէն հրաժարուել իր մասնաւոր խօսակցութիւնից։ Ֆրանսիական սենատը ներկայումս հաստատեց մի քանի հարկերի կառավարչական օրինագծերը։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Ֆրանսիական «Temps» լրագիրը հաղորդում է հետևեալը Գամբետտայի և Գրեվիի անհամաձայնութեան մասին, որ կայացաւ պատգամաւորների ընտրութիւնը ցուցակներով կատարելու հարցի առիթով։ Տեսակցութիւնը, ինչպէս և միշտ, բարեկամական էր։ Գրեվի և Գամբետտա չէին վիճաբանում, այլ խօսակցում էին։ Ինչպէս երևում է հանրապետութեան նախագահը անպայման ընդդէմ չէ ցուցակներով ընտրութիւնների ձևին։ Նրա կարծիքով 1876 և 1877 թուականների պատգամաւորների ժողովի կազմակերպութիւնը անհատական լաւ է, բայց նոր ընտրողական ձևի կողմնակիցները այնպէս են գործում, կարծես նրանք կամենում են առաջանալ այժմեան ժողովից։ Այդ պատճառով Գրեվի չէ համակրում ընտրողական նոր ձևին։ Նա նկատեց, որ հանրապետական պատգամաւորների այժմեան մեծամասնութիւնը շատ դժուարութիւնների առաջն առաւ և նոյնպէս հանրապետութեան հաստատեց։ Իբրև նախագահ Գրեվի ցանկանում է, որ պառլամենտի պատգամաւորների ժողովի այժմեան կազմակերպութիւնը։ Հետևով Գամբետտա նորից կը առնենք Գրեվիի հետ։

—«France» լրագրի մէջ տպված է ժխտողական յօդուածը, որ խորհուրդ է տալիս պատգամաւոր Բարդուին յետ առնել իր առաջարկութիւնը ընտրողական նոր ձևի մասին, որպէս զի Գրեվիի և Գամբետտայի անբաւականութիւն չունենան։

—Լոնդոնից հեռագրում են, որ համայնքների ժողովը վերջացրեց Իռլանդիայի մէջ զէնք կրելու հարցի քննութիւնը։

—Պարիզից հեռագրում են, որ սախարական արդիւնքների հիման վրա փետրվարի 25-ին կալանաւորված են գործեալ 15 մարդ։

—Լոնդոնից հեռագրում են, որ անգլիական կառավարութիւնը ի նկատի ունենալով, որ աֆղանական գործերը կարող են խռովել, ցանկանում է շուտով վերջացնել իր հաշիւները բուրների հետ, որոնց առաջարկված են խաղաղական բանակցութեան պայմաններ։ Դիպլոմատիական աղբիւրներից հետ մօտ յարաբերութիւններ ունեցող «Daily News» լրագիրը ծաղրում է եւրոպական դիպլոմատիային, որ ստիպված է անշարժ մնալ Բ. Դրան հետաքրքիր բանակցութիւնների վերջին։

—Կ. Պոլսից լրագիրներին հաղորդում են, որ մարտի 6-ին նշանակված դեսպանների խորհուրդը յունաստանական վէճի պատճառով չը կայացաւ, որովհետև Թիւրքիայ հաւատարմատար Սերվեր-փաշա, հէնց որ խորհուրդը սկսվեցաւ, սուլթանի պալատը կանչվեցաւ։

—Լոնդոնից լրագիրներին հաղորդում են, որ մարտի 6-ին կայացած «պառնելեանների միութեան» խորհուրդը վճռեց բողոքել կառավարութեան քաղաքականութեան դէմ Տրանսվալի վերաբերութեամբ։

—Լոնդոնից հեռագրում են, որ համայնքների ժողովի մէջ իռլանդացիների զէնք կրելու հարցը քննելու ժամանակ ժողովի անդամ Դիլոն հեռացվեցաւ ժողովից, որովհետև նա անարգեց ատենապետին։

—Կ. Պոլսից լրագիրներին հեռագրում են, թէ Թիւրքիայ հաւատարմատարները դեսպանների կոնֆերենցիային առաջարկեցին հետևեալ բանակցութեան հարցը. արդեօք պետութիւնները բացի բարեկամականից կարող են այլ ապահովութիւն տալ, որ Յունաստանը կընդունի Բ. Դռնից առաջարկված և պետութիւնների հաւանութիւնը ստացած սահմանագիծը։ Այդ հարցի վերաբերեալ դեռ ևս ոչինչ վճիռ չէ կայացած։

—«Polit Corresp.» լրագրին հաղորդում են Կ. Պոլսից, որ Թիւրքիան և Պարսկաստանը համաձայնել են միմեանց հետ սահմանական վէճերի լուծելը և Քիւրդիստանը խաղաղացնելու գործը յանձնել մի խառն մասնաժողովի, որ արդէն կազմված է երկու թուրք և երկու պարսիկ հաւատարմատարներից։ Մասնաժողովին յանձնված է վիճելական սահման մօտ 1,280 կիլոմետր տարածութեան վրա Վանի և Ճոռակ-Արարի մէջ։ Բացի այդ մասնաժողովը մի քանի ուղեկցութիւններ հաւաքելով և հարկաւոր գէպքում քրդերի առաջնորդների հետ բանակցելուց յետոյ, պարտաւոր է անհրաժեշտ միջոցներ առաջարկել քրդերից կատարվող աւազակութիւնների և աւերածութիւնների առաջն առնելու համար։ Ի նկատի ունենալով քրդերի թշնամական գործողութիւնները հաւատարմատարները հրաման կը ստանան իրանց կառավարութիւնից անյապաղ ուղևորվել դէպի սահմանները։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պոլսի «Լոյս» լրագրից քաղում ենք հետևեալ զուարճախօսութիւնը։ «Խանասոր մարգում մէկը առանց մի կը չինէր, բայց հիմը վեր գրաւ ու առաստաղը վար, այսինքն չինելուն հակառակ ձևով։ Բարեկամները զարմացած հարցուցին անոր թէ ինչու արդէն այսպէս կը շինէր։—Կարգադրելու միայն ունեմ բան, և հաւանականութեան սատոր կեանք երբ սուտը մնայ կը չօրուի»։

* * *

Անգլիական լրագիրները հաղորդում են որ Մէն կղզու վրա, որտեղ շուտով կղզու արքայական ժողովի համար ընտրութիւններ պէտք կունենան, առաջին անգամ կը մասնակցեն ընտրութիւններին և կանայք։ Ընտրողական իրաւունքը տրված է բոլոր կանանց, որոնք անկախ կանայք են և որոնց կալուածքը բերում է տարեկան ոչ պակաս քան 1 ֆունտ ստեռլինգ արդիւնք։ Այդպիսով ընտրողական ցուցակը կաւելանայ 500 անուններով։

* * *

Լրագիրները հաղորդում են որ մի ամերիկուհի օրիորդ Լեգին, որ երկու տարի է արդէն ճանապարհորդում է Եւրոպայում կանանց դրութիւնը ուսումնասիրելու համար, շուտով գալու է Ս. Պետերբուրգ, որպէս զի ուսումնասիրէ և ռուս կանանց դրութիւնը։ Մի և նոյն ժամանակ օրիորդը Ս. Պետերբուրգում հրապարակական դասախօսութիւններ կը կարդայ կանանց դրութեան և իրաւունքի մասին։ Դասախօսութիւնները կը լինեն ֆրանսերէն լեզուով։

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 9 մարտի։ Ի Տէր հանգուցեալ կայսրի թաղումը կը լինի մարտի 15-ին։ Թագաւորին սպանող մեռած չարագործը փախստական յանցաւոր է Եֆրեմով ազգանունով։ Հեւփարով Վիեննա և Հռոմ, Սուեփարով Բերլին, Լիսսաբոն, Վարշաւով Լոնդոն և կը տանեն կայսրի սեփական ձեռքով գրված ծանուցմունքները օտար թագաւորներին։ Չարագործները շարունակ կալանաւորվում են։ Գտնված են շատ դինամիտ և գրամ։ Մոսկվան վճռեց արձան կանգնեցնել հանգուցեալ թագաւորին կրեմլի մէջ, պալատի հանդէպ. դրա համար յատկացրած է և հաւաքված է 140,000 ռուբլի։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 9 մարտի։ Պետական բանկի 5% տոմսակը առաջին շրջանի արժէ 95 ռ. 47 կ., երկրորդ 92 ռ., 75 կ., երրորդ 93 ռ. 50 կ., չորրորդ 93 ռ., ներքին 5% առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 221 ռ. 50 կ., երկրորդ 214 ռ., արևելեան առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 91 ռ. 62 կ., երկրորդ 91 ռ. 62 կ., երրորդ 91 ռ. 75 կ., ոսկի 7 ռ. 97 կ.։ Ռուսաց 1 ռուբլի Լոնդոնի վրա արժէ 24,62 պէնս, ռուսաց 100 ռ. Համբուրգի վրա արժէ 210 մարկ 50 պֆ., Փարիզի վրա 261 ֆրանկ 25 սանտիմ։

Խմբագիր—հրատարակիչ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

մասուրի աւերակները, որի շուրջը այդ միջոցին պտըտւում էին թէ Արջիլ Թաւադի որդու խոյը, թէ Լևան Թաւադի որդու շունը և թէ այն բոլոր անասունները, որ այսօր պիտի մրցութեան կռուէին։ Քաջար Նովրուզեան որբ բարեկամի շուրջը պիտի կռուէին հեթին անգամ, որպէս զի որպէս հերոսները ուժ և գործունէութիւն տան այն, երբ այդ խորհուրդը վերջանայ։ Նրանց տարան առանձին ամփոփում պահելու, մինչև հանդէսի սկսիլը։ Բոլոր Արջիլի և Զաքարայ Թաւադի որդիների կողմնակները, իրանց փողփողելով միայն գրված մասուրի աւերակների վրա։ Նրանց մօտ գրված էին և բոլոր փոխանակները, որ պատկանում էին՝ մէկը մեծ պարոնի սափրիչի որդուն, իսկ միւսը մեծ պարոնի ժամանցին։

Հեռուից բաւական թանձր ամբոխ յետոյ, սիրուհին կրկին դարձաւ դէպի մեծ պարոնը, հարցնելով.

—Ինչով գրազ եկաք Արջիլի հետ։

—Եթէ իմ խոյը կը յաղթէ, ես կը տանեմ Արջիլից 500 ծուխ ճորտեր իրանց հողերով, նրա կալուածներից որը որ ընտրելու լինեմ, իսկ եթէ Արջիլի խոյը յաղթելու լինի, նա կը տանի ինձանից 600 ծուխ ճորտեր իրանց հողերով, իմ կալուածներից որը որ ընտրելու լինի, պատասխանեց մեծ պարոնը, աւելացնելով.—Ինչպէս է, լաւ չեմ բարեկել։

—Լաւ էք բարեկել, մէջ մտաւ Արջիլի սիրուհին Մելքոնեան,—միայն հարիւր ծուխով աւելի կը տանենք։

—Հա, աւելի կը տանեմ, կրկնեց մեծ պարոնը հեգնական եղանակով,—ինչ պիտի անէի, ես էլ հարիւր ծուխ աւելացրի. քո ջիւղ մարդը չուէլ տալու, ինչ պիտի անէի։

Միխայելեանի «Քնաց մարդը» զարմնալ սկսեց ծիծաղել և ուրախութիւնից ծափ տալ։

—Խոկ ինձ մեծ պարոնը ոչինչ չասեց, միջուրի։ Կատարեալելով խօսակցութեան մէջ մտաւ Լևան Թաւադի որդին, մի չարագուշակ երևան անշոյգ, որը իր մէջքը այնպէս սեղմել էր ոտնաթէ քամարով, որ փորը էր մնում մէջքը կըսարժէ։

—Դու ինչ պիտի կռուացնես, հարցրեց սափրիչին, ցանկալով դէպի Լևան Թաւադի որդին,—քեզ ինչու պէտք էր առնել. քիչ ունես։

—Փոքր Աստուծոյ, բիչ շունեմ, բայց գործաւ ես չէի ցանկանալ յետ մնալ Արջիլից և մի բան առել չը տանալ, պատասխանեց երիտասարդը փոքր ինչ վշտացած եղանակով։

—Լաւ, դու ինչ պիտի կռուացնես, կրկնեց սափրիչն իր հարցը։

—Իմ շունը ձեր մեծ շան հետ. եթէ իմը յաղթէ, կը տանեմ 300 ծուխ ճորտեր իրանց հողերով, իսկ եթէ ձերը յաղթէ, կը տանեմ նորանաց։ Տեսնում էք, երկու կողմերի մրցանակներն էլ հաւասար են։ Ես խնդրում էի մեծ պարոնից որ գոնէ մի 50—100 ոչխար աւելացնէ, բայց նա համառակի պէս քննդրւեցաւ. չէ ու չէ, առաց ճորտեր, որքան կամենաս, կաւելացնեմ, բայց ոչխար մի հատ էլ չեմ կարող աւելացնել։

—Ի հարկէ, ոչխարներ չէր կարելի աւելացնել, պատասխանեց սափրիչին հեգնական եղանակով,—այս տարի առանց դրան էլ մեր իշխանի պակաս է, բայց ճորտեր կարելի էր. ճորտերն ինչ են տալիս մեզ։ Թող սատկեն նրանք...

Այս միջոցին Թաւադի խոյը մօտ հետ խաղաղ պառաւոր նրա ուշադրութիւնը ծառաէլ դարձրեց Լևան Թաւադի որդու վրա։

—Տեսնում ես, ինչ շուքով ու շնորհքով ոտքով է դրուսա Թաւադի խոյերն է,—երկուան էլ սիրուն, երկուան էլ սպունակի պէս գեղեցիկ...

—Ինչ անեմ, պատասխանեց խոյի մայրը.—Խոզ բարանտ թաւարը, որ մի այդպիսի լաւ այծն թողած, մի անպիտանի հետից է ընկած...

—Պէտք է խրատել, պէտք է նրա աչքը հանել... խորհուրդ էր տալիս պառաւը։

Մինչ կանայք խօսակցութիւնը այժմ դարձել էր Զաքարայ ու Արջիլ Թաւադի որդիների առևտրականների վրա և ուրիշ երկու սիրուհիների կողմնակների վրա,—խօսում էին ու ծիծաղում, թէ ով որքան է գրաց եկել, մէկը տասում էր, թէ այս ինչի արօրը կը յաղթէ, միւսը այն ինչի կողմունին էր ջատագովում։ վիճում էին, բարկանում էին, ապացուցում էին, և միմեանց հայհոյում սպառնալիքներ էին կարդում ինչպէս միայն ուշադիր պարաւններ,—որ այդ տեսակ վիճաբանութիւնների մէջ ձայն չունէին, որոնք դրացի ու չներ մրցութեան առարկաներ էին դարձել,—էին հ ա ր ա ւ ո ր, որ այժմ հետաքից զուարճութեամբ նայում էին իրանց իշխանների վրա, և անհամբերութեամբ սպասում էին, թէ երբ կը սկսուի հանդէսը. թէև այդ շորորաշրջական հանդէսը վճռելու էր նրանց ամեն մէկի վիճակը և մի բանաւորի ձեռքից միւս բանաւորի ձեռքն էր գցելու։

—Լաւ, լաւ, բաւական է, ինչու էք վիճում, հանդարտացրեց բոլորին մեծ պարոնի սիրուհին,—շուտով կը տեսնենք, թէ ով կը յաղթէ. Հիմիկուանից ինչու էք միմեանց բողոքը ծախում...

Այս միջոցում դրան սափրիչի որդու հետ, մասուրի կողմից, յայտնվեցաւ մեծ պարոնի ճանկաճաղակ ժամանցը։ Նա մի երիտասարդ էր մօտ քսան և հինգ տարեկան, այն թեթևամիտ երիտասարդներից մէկը, որ առաւօտ բարձրանում են, մինչ արդար ճաշով։ Մայրը նրան տեսնելով, վեր թռաւ իր նստած տեղից, և գրկելով որդուն, հարցրեց.

—Զաւակս, դու ինչ պիտի կռուացնես։

—Իմ լորը, դրա լորի հետ, նա ցոյց տուեց սափրիչի որդու վրա։—Խոկ կը յաղթէ, անպատճառ կը յաղթէ, մայրիկ, տես, փետուրը այնտեղ եմ գրել, մատուրի սեղանի վրա։ Տէրտերին էլ տեսել, որ մի բան կարդայ Աստուածոյ կը յաղթէ։ Մի տանից աւել է, որ նրան քիչ-քիչ եմ տապալում ես։

—Դու թէ ինչով գրազ եկար, հարցրեց մայրը, որին մեծ ուրախութիւն էր պատճառում որդու զուարճութիւնը։

Փոխանակ որդուն, պատասխանեց հայրը։

—Եթէ սափրիչի որդու լորը յաղթելու լինի, ես խոստացել եմ նրան թագաւորութիւն տալ, իսկ եթէ իմ որդու լորը յաղթելու լինի, չեմ իմանում, թէ ինչ պիտի տանայ սափրիչի որդուց։

—Ինչ պիտի տանամ, ասաց ժամանցը ծիծաղելով.—Նա ինչ ունի որ ես մի բան առնեմ, Այս էլ բաւական է, որ իմ լորը կը յաղթէ, ես ոչինչ չեմ ուզում։

Մանկլաւոտակ ժամանցի մեծահոգութիւնը զարմացրեց բոլորին։—Ղզաւոր, ղզաւոր... ձայն տուեցին ամեն կողմից և սկսեցին ծափահարել։

(Կը շարունակուի)